

ТОРЕАДОР ПОНЕВОЛІ

Минулого місяця дістав велику нагороду літератури, яку признає щороку Франдузька Академія за збірні твори, молодий письменник Henry de Montherlant.

З його повісті "Bestiaires" вибрали ми характеристичний для нього фрагмент. Монтерлан — завзятуший оборонець усіх спортів від копаного мяча до боротьби биків. У році 1911, як 15-літній юнак виступив він як тореадор у Бургос а великим успіхом і ці свої переживання описав у загальній повісті «Глядіатори». Його інші головні твори: «Зміна ранньої варти», «Рай у тіні мечів», «Дванадцять перед золотими воротами», «Сон», «Неконат», «Ще одна хвилина щастя».

Довкола них простягалися княжкі стайні і повна сонця левада, що кінчилася крайнебом. Поза кущами тамариску виринали темно-червоні будинки, над якими здіймалися залишні кладки, на че підводні човни; покручені переходи з ворітцями, звідки можна було оглядати биків і де в цій порі проходжувалися запрохані гости. У широкій перегороді, між цитриновими і тамарисковими деревами, стояли бики, яких мали цього вечора відрізати на залізницю у Мерінальс, щоб іх вислати до Валенсії. У другій перегороді — резервові бики, у третьій — корови та ялові. Далеко на вільній леваді переходило стадо молодих биків...

Альган не запримітив серед корів молодого однорічного бика, гарного, привабливого, що мав

у собі всі відтінки порцелянової люльки. На його лобі кучері творили зіздру.

З любов'ю до биків він називав їх пестливими іменами. Ці дивогляди з мязнів і рогів називав він «звірятками», «дитятками» або «котиками». Чому котиками? Попросту тому, що він захоплювався котами. Його вдача, з природи релігійна, інстинктивно звернула його почування до звірят, яким людина вперше надала божеські риси: до кота і бика. І він змішував усе те разом, називаючи юднаково котів і биків, віднаходячи в лиці Соледади, тому, що кохав її, котячу мордочку.

Каже до неї:

— День кінчиться, а ви не відповіли мені на запит, який вам поставив три дні тому. Чи можу мати надію добути щось від вас?

— Чи ви заслужили на це?

— Я вже сказав вам, що я готов зробити що слід, щоб на це заслужити.

— Спершу погляньмо на бики.

— Ні, ні, ваша відповідь.

— Як тільки поглянемо на бики, обіцюю.

Він був певний свого осягу.

На яких десять метрів від звірят вони зупинили свої коні.

Неспокійні звірятам сунули вперед, рухаючи ритмічно вухами. Вартівники йшли за ними поводі, з довгою жердкою чабанів, з вістрям униз, як вояки, що спускали рушниці на похороні. Нараз один із биків кинувся на другого і підніс його на рогах.

Вартівники з криком кидали на нього палицями, потім камінням і вдаряли його в кінці рогів, що є дуже вражливі у биків. Накінець він випустив свою жертву.

— Яку він має погану морду! — сказав Альган, почуваючи, що це звіря водночас притягає його і відпихає від себе. Розумію матадор, які кажуть про таких биків: «Його морда дратує мене» і тоді, коли мають його забити, відчувають, що він впливає на них.

— Ви сказали якось під час юбиду — юбівалася Соледад — що нерви це найнужденіша річ у світі, а проте саме тут грають роль нерви. Матадор, якого воля розкладається на сам вид бика тому, що бик має неприємний вигляд, є попросту нахабний.

— Добре вам казати. А я признаюся вам, що якби ваш батько вибрал для мене цього бика то я сказав би йому «ні», справді, не витримав би. Він має таку голову, що морозить мене по хребті.

— Я не гадала, що ви такий боягuz.

— Гого! ще який — відповів він наполовину з усміхом. Я великий боягuz і пордій з цього.

З того, як хвилювалися звірі у цьому кутку громади видковуло відразу, які лякалися і які наводили страх на інших.

Соледад повернула коня. Вони відіхали. Надходила хвилина.

— Чи ви пригадуєте собі, що ви мені сказали?

— Так.

Язиком послинив свої уста.

— Будете слухняні?

— Так.

Від серця тратив віддих і говорив щораз тихіше:

— Торкнуся вашого лица?
— Так.
Майже втратив голос.
— І ваших уст.
— Так.

Його нещастя було в тому, що у пориві домагався щораз більше. А проте мав у собі не менше розсудливості як божевілля. Зрозумів, що коли зупиниться в цьому місці, вийде краще. І тому ддав тільки:

— Ще й коли захочу? Чи ви сами подбаєте за нагоду?

— Так.

Задихався. З трави, коли підіхали, зірвався якийсь птах із криком голосним як зневага.

— Ale тепер хочби щось трохи! Негайно! Злізайте з коня, дозвольте поцілувати вас між двома кінами, які нас закриють.

— Це ні.

— То за хвилину, коли смерктеться. Скажіть ще одні «так», благаю вас. Нехай це буде днина шости таx.

— Ні, нині нічого.

Його риси видовжились як брижі на завісі.

— Чому?

— Тому, що всі ці таx складаються на умову, що ви докажете мені одночасно свою любов і зможете вчорашию образу.

— Ax, вічно те саме! Ale-ж ви знаєте добре, що я приймаю всяку умову, якщо вона тільки в межах людських сил. Соледад! ви не зробите такої жахливої речі, щоби домагатися чогось неможливого, наприклад, щоб я ходив по воді. Чейже не будете жорстоко з мене жартувати?

— Моя умова зовсім людському можлива.

Замовкла. З коней ішла пара і щали вогнем.

чуті були шелест іх вудил у двох ріжних тонах, то зокрема то спільно.

— Ви попрохайте моого тата щоби він зарезервував для вас кирпатого бика і ви вбете його на честь тої, яка дозволить вам так багато.

На стала довга мовчанка, довша, ніж досі коли-небудь у розмові з Соледадою... Альган зморшив брови, щоби зрозуміти, яке ці слова мають значення для нього, щоби розібратися, що було в цій жінці грішного і що невинного, — що могло би її вправдати і що залишиться після всього невіправданого.

Нарешті сказав:

— Отже від добре надумались над тим, чого домагатись від мене.

— Це таке просте, що не треба і довго надумуватися.

— Хочете, щоб я рисував своїм життям. До цього треба надуматися.

— Нема еспанця, який на мое прохання не відповів би «Так», без одного зайвого слова з гордою насолодою.

— Кожний розуміє честь по-своєму. Я маю інший погляд.

— Скажіть, що боїтесь.

— Я вже сказав: I навіть не знаєте, що я боюся той звірюкі тільки тому, що я вже вам сказав про це. Я не маю ні літ ні досвіду, щоби мати перевагу над биком, що є справжнім злим духом.

— Я хочу, щоби я виставив на небезпеку своє життя, а я питаю себе, чи ви варти, щоб ним рисувати.

Вона затриміла, як полум'я, що гасне від вітру. Його очі близько були шелест іх вудил у двох ріжних тонах, то зокрема то спільно.